

De FMS aanpak op het gebied van democratisering

Hoe bereiken wij verandering?

De FMS en haar voorganger AMS zijn nu sinds 1990 actief in het domein van democratieondersteuning. Wij zijn als politieke stichting actief betrokken bij een onderdeel hiervan; de opbouw van politieke partijen.

Macro doelstelling

Het doel dat wij willen bereiken is een wereld waarin de democratische rechtsstaat de norm is. In een democratische rechtsstaat zijn goed functionerende politieke instituties, worden de mensenrechten gerespecteerd, bestaat vrijheid van meningsuiting, is een professionele niet door de staat gecontroleerde media, zijn de rechten van minderheden verankerd en bestaat een onpartijdig juridisch apparaat.

Meso doelstelling

De FMS is actief betrokken bij democratieondersteuning. Wij richten ons op de politieke instituties binnen een democratie en daarbinnen specifiek op politieke partijen. De FMS draagt bij aan het ontstaan van een democratische rechtsstaat met een representatieve democratie, waarbinnen burgers zich kunnen organiseren in politieke partijen. Deze politieke partijen zijn gebaseerd op een politieke ideologie; een samenhangend stelsel van ideeën over de inrichting van de samenleving.

Micro doelstelling

Specifiek richt de FMS zich op het versterken van politieke partijen met een sociaaldemocratische politieke signatuur. Dat zijn partijen die zichzelf programmatisch als sociaaldemocratisch profileren en aansluiting hebben of zoeken bij de internationale structuren van de sociaaldemocratie (PES, S&D, Progressive Alliance, Socialistische Internationale.) Deze partijen hebben een herkenbaar sociaaldemocratisch programma en gedragen zich daar ook naar. Ze zijn democratisch georganiseerd en onderschrijven de fundamentele democratische waarden geformuleerd onder het macro doel en dragen actief bij aan het realiseren daarvan. Dat betekent onder andere dat ze de mensenrechten/rechten van minderheden respecteren, de principes van een democratische rechtsstaat naleven en opkomen voor de sociaal zwakkeren in hun samenleving. Wij streven ernaar dat in de landen waar we actief zijn de sociaaldemocratie sterk geworteld is binnen goed georganiseerde politieke partijen, die een substantieel deel van het electoraat vertegenwoordigen.

Subdoel 1

Sociaaldemocratische partijen zijn partijen met een grote diversiteit aan actieve leden en kader met gelijkwaardige participatie van vrouwen, jongeren en (etnische en seksuele) minderheden.

Indicatoren

Onze trainingen dragen bij aan de capaciteitsopbouw van partijen, politieke jongerenorganisaties en politieke vrouwenorganisaties. Als de partner diversiteit serieus neemt, dan zien wij dat terug in de aanvragen die wij krijgen, omdat trainingen noodzakelijk zijn om dit doel te bereiken. Als de partij diversiteit serieus neemt, dan ontwikkelt de partij beleid om dit te bereiken en brengt dat in de praktijk, omdat dat nodig is om verandering te bewerkstelligen. Als de partij diversiteit serieus neemt, dan merken wij dat in de trainingen, omdat we een divers samengestelde groep zien. Als de partij diversiteit serieus neemt, dan zullen we dat zien bij de vertegenwoordigers van deze partij, omdat die dan makkelijker door kunnen stoten naar verantwoordelijke posities.

Subdoel 2

Sociaaldemocratische partijen zijn democratisch georganiseerd met eerlijke en transparante besluitvormingsprocessen en actieve deelname van de leden.

Indicatoren

Als onze partner democratisch is georganiseerd, dan zal dat blijken uit onze partner analyse door middel van onderzoek van onafhankelijke bronnen en uit gesprekken met leden en vertegenwoordigers van deze partij. De trainingen van de FMS dragen actief bij aan dit subdoel. Als interne democratie serieus genomen wordt, dan zien wij dat ook terug in de aanvragen voor trainingen die wij krijgen, omdat deze trainingen een bijdrage leveren aan het doel.

Subdoel 3

Sociaaldemocratische partijen hebben een duidelijk omschreven op schrift gesteld politiek inhoudelijk programma waarin de sociaaldemocratische kernwaarden herkenbaar zijn.

Indicatoren

Dit blijkt uit onze partner analyse en uit het feit dat de partner in staat is om een politiek programma te overleggen. De deelnemers aan FMS activiteiten zijn daarvan op de hoogte en kennen de inhoud. Als onze partner programmatische ontwikkeling serieus neemt, dan zien we dat terug in de aanvragen voor trainingen, in gesprekken met vertegenwoordigers van de partij en in de publieke uitingen van de partij. Als onze partner programmatische ontwikkeling serieus neemt, dan zien wij dat ook terug in onze trainingen, omdat de deelnemers in staat zijn het programma van de partij in de praktijk te gebruiken bij oefeningen.

Hoe wij onze doelen bereiken

De FMS zet zich actief in om bovengenoemde doelen te bereiken. Daarvoor hebben wij een methode ontwikkeld, die de volgende kenmerken bevat:

Context analyse

Voordat de FMS actief wordt in een land maken wij een grondige analyse van de politieke context. De context waarin politieke partijen moeten opereren is allesbepalend voor de kansen op het succesvol bereiken van de boven gestelde doelen. Allereerst dient te worden vastgesteld wat de staat is van het land gemeten naar de normen van een democratische rechtsstaat. Dat bepaalt

namelijk in hoeverre politieke partijen zich überhaupt kunnen ontwikkelen. Kunnen politieke partijen bijvoorbeeld ongehinderd campagne voeren, biedt de media alle partijen gelijke kansen en verlopen verkiezingen wel eerlijk? Ook kijken wij of politieke partijen (juridisch) verankerd zijn in de samenleving. We maken tevens een analyse van het politieke systeem en de rol van politieke partijen daarbinnen. Het is bijvoorbeeld van belang om te weten of we te maken hebben met een presidentieel of met een parlementair systeem.

Partner analyse

Voordat de FMS in zee gaat met een nieuwe partner, wordt een analyse gemaakt. Die analyse vindt allereerst plaats door middel van literatuur onderzoek. Meestal vinden er ook ontmoetingen plaats met de potentiële partner tijdens internationale bijeenkomsten of krijgen wij de partner op bezoek. De FMS staf vraagt ook inlichtingen bij de Partij voor Europese Sociaaldemocraten (PES), de Socialisten & Democraten in het Europees Parlement (S&D groep), zusterstichtingen en experts. Als er voldoende redenen zijn om de potentiële partner serieus te nemen, vindt een bezoek plaats aan het betreffende land. Hieronder noemen we een aantal indicatoren. Als wij een partner serieus nemen, dan moet aan een aantal (niet alle) van deze indicatoren zijn voldaan.

Indicatoren zijn:

- Electoraal succesvol over een periode langer dan 1 cyclus
- vertegenwoordiging op lokaal, regionaal of nationaal niveau
- beschikt over meerdere afdelingen in het land
- beschikt over een partijprogramma/ verkiezingsprogramma waarin de sociaaldemocratische kernwaarden herkenbaar zijn
- bekendheid in ons internationale netwerk
- beschikt over een jongeren/ vrouwenbeweging
- wordt genoemd in de media van het betreffende land
- bekende leiders met nationaal aanzien
- heeft een goede reputatie op het gebied van corruptiebestrijding en transparantie

Fact finding missie

Tijdens een intensieve fact finding missie wordt de partij bezocht en worden er gesprekken gevoerd met leidende figuren in de partij en ook met de organisaties van jongeren en vrouwen die aan de partij verbonden zijn. Tevens worden gesprekken gevoerd met de autoriteiten, maatschappelijke organisaties en internationale instellingen. Belangrijk is ook om te kijken of er nog andere partijen zijn, die het label sociaaldemocratisch hebben. Na de fact finding missie, die we meestal samen met andere internationale partners doen, volgt een rapport over de betreffende partij. Dit rapport wordt in internationaal verband besproken, waarna de FMS een zelfstandige beslissing neemt om al dan niet met deze nieuwe partij in zee te gaan. Als het antwoord positief is, volgt eerst een pilot training, om te kijken of we inderdaad met een nieuwe partner te maken hebben. Na de pilot wordt verder beslist over de toekomstige relatie en activiteiten.

Hoe komen wij aan de context en partnerinformatie?

De FMS is binnen het Europese sociaaldemocratisch netwerk verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer van het secretariaat van het European Forum for Democracy and Solidarity. Het European Forum werkt samen met de PES, de S&D-groep en met Europese politieke partijen en stichtingen die

zich inzetten voor de ondersteuning van de sociaaldemocratie over de grens. Deze rol geeft ons als FMS een unieke informatiepositie. Wij analyseren de politieke ontwikkelingen in alle Oostelijke en Zuidelijke nabuurschapslanden met speciale aandacht voor de sociaaldemocratie. Door middel van een website, een nieuwsbrief, landenprofielen en een e-mail alert bij belangrijke gebeurtenissen, verspreiden wij cruciale informatie over de politieke context in landen waar wij actief zijn. Ons team van projectmanagers, aangevuld met stagiaires, besteedt een belangrijk deel van haar tijd aan dit werk. Op basis van de analyses worden in samenspraak met onze partners keuzes gemaakt in de manier van werken in specifieke landen.

Plan van aanpak

Nadat wij de context en de partner hebben geanalyseerd en een pilot-training hebben uitgevoerd, is het belangrijk om een traject uit te stippelen. Daarbij is de partner in principe leidend. De partij waarmee wij werken stelt een doel voor zichzelf en bedenkt daarbij hoe de FMS eraan bij kan dragen dat dit doel wordt bereikt. Ook hier is de context weer van doorslaggevend belang. Onze zusterpartijen in een bijna volledige dictatuur als Belarus stellen zichzelf allereerst ten doel om van de dictatuur af te komen en het land te democratiseren. De ondersteuning van de FMS dient in de eerste plaats dit te bereiken. In een land met een gevestigde meerpartijendemocratie, zoals in Albanië, sluiten de doelen vaker aan bij de electorale cyclus waar iedere politieke partij mee te maken heeft. Het doel kan dan bijvoorbeeld zijn om bij de volgende verkiezingen de grootste partij te worden/blijven. De activiteiten van de FMS dragen daar dan aan bij. In Macedonië ondersteunt de FMS de SDUM. Deze partij vecht samen met andere partijen en delen van het maatschappelijk middenveld tegen een steeds sterkere autoritaire tendens in het land. De SDUM vecht voor democratie en doet dat door gebruik te maken van straatprotesten en deelname aan verkiezingen. Ook hier sluiten de activiteiten van de FMS aan bij de doelstellingen van de SDUM. In Oekraïne echter zijn geen sociaaldemocratische partijen meer actief in het parlement. Daar ondersteunt de FMS een politieke sociaaldemocratische jongerenorganisatie, die van buitenaf de politiek wil veranderen en op termijn mogelijk zelf een politieke partij zal worden. In Jordanië vinden verkiezingen plaats, maar worden parlementariërs niet gekozen op basis van hun politieke kleur, maar op basis van hun familie/clan en hun loyaliteit aan het Koningshuis. De veranderingen gaan langzaam en onze zusterpartij heeft zich ingezet voor de verandering van dit systeem. Langzaam zien we dat politieke partijen een grotere rol in de samenleving claimen en krijgen. De FMS helpt onze partner bij het realiseren hiervan.

Bovenstaande voorbeelden laten zien hoe belangrijk de context van het land is en de positie van onze partner in het politieke landschap.

De FMS werkt volgens een stappenplan:

- 1) Algemene doelstelling staat vast
- 2) Context analyse en partner analyse
- 3) Specificeren algemene doelstelling naar het betreffende land en de betreffende partner
- 4) Partner bepaalt het doel en de bijdrage die de FMS kan leveren
- 5) Partner werkt met de FMS aan het behalen van het doel
- 6) Tussentijdse (halfjaarlijkse en jaarlijkse) evaluaties om te kijken of we goed op pad zijn
- 7) Mogelijke tussentijdse bijstellingen
- 8) Het doel wordt al dan niet bereikt

- 9) Heroriëntatie op de rol van de FMS
- 10) Herhaling van de cyclus of besluit te stoppen met partner of in land

De FMS werkt vraaggestuurd op basis van gelijkwaardigheid

De relatie met onze partners in de landen waarin wij actief zijn, kenmerkt zich door gelijkwaardigheid en respect voor de eigen afwegingen en prioriteiten van de zusterpartij. De gelijkwaardigheid is gebaseerd op het feit dat we beiden als lid verbonden zijn aan de Europese/mondiale instituties van de sociaaldemocratie en op de gedeelde politieke achtergrond en motivatie.

De FMS werkt vraag gestuurd

De FMS komt in actie als de partner zelf een vraag bij de organisatie heeft neergelegd. Uiteraard is voorafgaand meestal wel contact geweest over de mogelijkheden die de FMS te bieden heeft, maar uiteindelijk leggen wij geen programma's op. We weten uit ervaring dat van buitenaf opleggen niet goed werkt, omdat dan de vraag niet goed geïnternaliseerd is. Het effect van de training zal dan laag zijn. Bovendien vinden partners het vaak lastig om iets af te wijzen uit beleefdheid of omdat het beter is dan niets en een training ook een economische waarde vertegenwoordigt. Als er een vraag bij de organisatie binnenkomt, wordt verder met de partner gecommuniceerd over de specifieke invulling van het programma. De vraag die aan de FMS wordt gesteld moet betrekking hebben op het verbeteren van belangrijke onderdelen van het functioneren van een politieke partij. We proberen de vraag zo concreet mogelijk te krijgen: wat is het geformuleerde doel en hoe kan de FMS bij het bereiken daarvan een bijdrage leveren?

De FMS biedt trainingen en geen consultancy, financiële of materiële hulp

De FMS draagt bij aan het te realiseren doel van de partner door middel van het geven van praktische trainingen. De FMS geeft geen financiële en/of materiële hulp aan politieke partijen. Dat betekent bijvoorbeeld dat de FMS geen directe financiering geeft voor verkiezingscampagnes, geen salarissen betaalt, de huur van kantoren of de aanschaf van kantoorbenodigdheden, zoals servers en computers. De FMS adviseert geen politieke partijen over de manier waarop ze hun functioneren kunnen verbeteren. De FMS organisatie en de FMS trainers stellen zich niet op als politieke consultants. De FMS biedt trainingen om partijen er zelf achter te laten komen hoe ze hun doelen kunnen behalen. Dat is een bewuste keuze. Wij vinden het effectiever om partijen in staat te stellen zelf oplossingen te bedenken. Dat is uiteindelijk een veel duurzamere aanpak dan (korte termijn) tactisch of strategisch advies. In principe vinden FMS trainingen plaats in het land waar de aanvraag vandaan komt en niet in Nederland. Soms kijken we uit naar een buurland als de situatie daarom vraagt.

Capaciteitsontwikkeling: het FMS handboek en aanvullende modules

De FMS heeft een handboek ontwikkeld met daarin 19 verschillende theoretische hoofdstukken. In deze hoofdstukken wordt steeds een belangrijk onderwerp op het gebied van politieke vaardigheden besproken. Deze politieke vaardigheden zijn belangrijk voor een partij of een politicus om te professionaliseren. Op basis van de vraag van de partner stellen de trainers van de FMS een modulair programma op en leggen dat voor aan de partner. Als er een vergelijk is over de inhoud, voeren de FMS trainers het programma uit. Regelmatig voegen we nieuwe inhoudelijke modules toe als daar veel vraag naar is, zoals over onderwerpen als gender, debatteren en nieuwe media. Deze modules en de handboeken zijn beschikbaar op een speciale website, die openbaar is: www.politicalskills.org. Veel FMS materiaal is ook in verschillende talen beschikbaar.

Ervaren politieke trainers

Trainers van de FMS zijn vrijwilligers en worden geselecteerd door het bureau van de FMS op basis van hun curriculum vitae. In principe hebben FMS trainers zelf ook ervaring opgedaan in de politiek. FMS trainers ontvangen een training voor trainers van de FMS. Tijdens deze training maken ze kennis met de FMS methode. De FMS leidt ook lokale trainers op voor de lokale partners.

De methode van trainen

De trainingen van de FMS bouwen voort op de ervaring die de deelnemers al hebben. Door middel van korte theoretische introducties worden inzichten gegeven aan de deelnemers, waarna een oefening plaatsvindt. De oefeningen zijn zo realistisch mogelijk en sluiten aan bij de dagelijkse praktijk. FMS trainers streven ernaar dat het geleerde na de training direct in de praktijk kan worden gebracht en creëren een veilige en voorspelbare leeromgeving, waarin de deelnemers hun capaciteiten versterken.

Selectie en Evaluatie

De selectie van deelnemers en de intake wordt gedaan door de lokale partner. De FMS stelt wel vooraf eisen aan het profiel van de deelnemers. Bij een training voor trainers is het bijvoorbeeld een vereiste dat de deelnemers al eerder een FMS training hebben gevolgd, zodat ze al ervaring hebben met de FMS methode. De minimum leeftijd van deelname is in principe 18 jaar en we verwachten dat de deelnemers al enige tijd verbonden zijn aan de partij.

Na afloop van de training vindt altijd een evaluatie plaats. De deelnemers kunnen aangeven wat er goed ging en wat er verbeterd moet worden. Dit doen we zowel in een plenaire ronde waarbij iedere deelnemer aan bod komt, als met een schriftelijke vragenlijst. De trainers en de lokale partner geven na afloop hun oordeel over de training door aan het FMS bureau. De FMS projectmanagers bellen altijd na. Evaluatie vindt plaats op inhoudelijk en op praktisch niveau. Bij een volgende activiteit worden de lessen van de vorige activiteit meegenomen.